

hatja annak a gondolatnak a köztudatba való bevitelét, hogy mások egészségének gondozása is érdeke mindenkinek.

Ezzel az irányító gondolatral dolgozva legyőzi az iskolaorvos az apró-cseprő nehézségeket, megnyeri a testületnek ily távolibb célkitűzéshez szokott tagjait s az egészségügyi közfelfogást alakítva, egyúttal hozzájárul a nevelés körülményeinek a javításához, tehát a nevelés hatásának a lehetőségét is fokozza.

IMRE SÁNDOR.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Újságírói fakultás.

Köztudomású dolog, hogy a hivatása magaslatán álló sajtó mind a köz-, mind a magánélet előbbrevitelének kiapadhatatlan forrása. De amilyen áldás a belátó és önzetlen sajtó, ép oly csapássá válhatik, ha rövidlátó vagy rosszakaratú emberek kezébe kerül. Szilárd meggyőződésem, hogy minálunk sem vált volna lehetővé a közelmúlt terrorizmusa, ha a sajtónak egy része nemes hivatásától el nem tért volna, illetőleg ha egy részét kufárok és országfelforgatók nem ragadták volna magukhoz.

Ily nagy és nemes lévén a sajtó hivatása, nagyon természetes, hogy ez a hivatás gondos előkészítést, illetőleg előtanulmányokat tenne szükségessé. Mégis mit látunk? Azt, hogy pl. a papi, tanári, ügyvédi, mérnöki pályára lépők hosszas előkészítésben részesülnek a megfelelő szakiskolákban, de újságíró boldog-boldogtalan lehet, ha hivatást érez rá vagy azt hiszi, hogy neki arra hivatása van, vagy az életnek egyéb téerein hajótörést szenvedett. Nem akarom én azt mondani, hogy nekünk nem volna igen sok derék, kiváló újságírónk; de ha ilyenekké válhattak minden szakszerű előkészítés nélkül, mivé váltak volna akkor, ha rendszeresen megszabott előkészítésben részesültek volna?

Az újságírás terén még most is az ú. n. *műhelyrendszer* (*shop system*) dívik; azaz aki újságíró akar lenni, belép valamely lapvállalat kötelékébe, kezdetben talán technikai munkát végez, majd tudósító (*reporter*) lesz, később kisebb cikkek megírásával is megbízzák, míg végre vezércikkíró lehet belőle. E műhelyrendszer sok hasonlóságot tüntet fel a céhrendszerrel. Abban is megegyezik vele, hogy valamint a céh rajta kívül álló munkást meg nem tűr, az újságírók céhe is nehezen enged mást szóhoz jutni. Előkelő állást kell a céhen kívül álló közéleti egyénnek elfoglalnia, ha azt akarja, hogy mondanivalója helyet találjon valamely lapban, pedig a közre nézve nem annyira az a fontos, hogy ki beszél, hanem az, amit mond.

Közéletünknek és nevelési rendszerünknek ezt a hiányosságát látta egy New-Yorkban élő hazánkfia, Pulitzer József, a *New-York World* és a *St. Louis Dispatch*, két elsőrangú amerikai napilap tulajdonosa s azért 1903-ban a Columbia egyetemnek egy millió, majd végrendeletében egy második millió dollár alapítványi összeget adott, azon kikötéssel, hogy az az újságírás számára állítandó fakultás céljaira szolgáljon. A fakultás 1911-ben meg is nyílt. Felügyelő tanács

alakult, melyet az egyetem elnökéből s az Egyesült-Államok legkiválóbb újságíróiból állítottak össze. Mindjárt az első évben 55 rendes tanulót vettek fel. A tanfolyamnak célja: «Jellemes és tehetséges ifjak támogatása és a hírlapírói pályára vonása, nemkülönben azok gyámoltatása, kik már e pályán vannak alkalmazva, hogy a legmagasabb erkölcsi és értelmi képzést megszerezzék. A fakultásnak feladata az, hogy jobb újságírókat képezzen, akik jobb újságokat készítenek, mely a közönséget méltóbban fogja kiszolgálni.»

Az újságírói oktatás ma is legteljesebb a Columbia egyetemen, azért ennek a tervezetét közlöm. Itt a tanfolyam négy évre terjed. Az első évfolyam tárgyai a következők: angol fogalmazás; újságolvasási tanfolyam francia és német nyelven; a történelem és természettudományok elvei; a történelem általános áttekintése; bevezetés a politikai tudományokba; bevezetés a bölcsészetbe, vagy egy nyelv, vagy egy természettudományi tárgy, mindegyik 6—6 órában. A második évfolyam tárgyai: gyakorlati tanfolyam az írásból; bevezetés a közgazdaságtanba; az angol irodalom áttekintése; az amerikai irodalom áttekintése: 6—6 óra; az amerikai történet áttekintése 4 óra; tanfolyam az európai történelemből 8 óra. A harmadik évfolyam tárgyai: gyakorlati tanfolyam az írásból; lapkezelés-mód, újdonsággyűjtés, kéziratmásolás, modern irodalom, pártkormány az Egyesült-Államokban: 6—6 óra; statisztika; ipari forradalom: 3—3 óra; külön felolvasások: 2 óra. A negyedik évfolyam tárgyai: újságkezelés-mód, szakzerű híradás (*report*) 6 óra; kiadás és átírás: 8 óra; az újságírás története; a törvények elemei, különösen a becsületsértésre vonatkozó törvények; munka és szövetkezeti kérdés: 6—6 óra. Az egész 136 óra.

Ezidőszent 26 egyetem és kollegium (*College*) rendez tanfolyamokat az újságírásból. 1912 dec. havában pedig az ezen intézetekben működő professzorok állandó nemzeti szervezetet létesítettek.

Ezen intézmények által kívánták az Egyesült-Államok legkiválóbb férfiai az újságírói pályára való nevelést biztosítani. Hogy annak jelentőségét teljes egészében méltányolhassuk, nem szabad szemünk elől téveszteni, hogy a szabad érvényesülés elve sehol a föld kerekéigén nem uralkodik oly mértékben, mint épen az Egyesült-Államokban. Ott nem azt nézik, vajjon az alkalmazandó rendelkezik-e a megfelelő diplomával, hanem elsősorban azt, vajjon az illető munkakör teendőit el tudja-e végezni. És ha ily körülmények között mégis szükségesnek látták az újságírói arravalóságot intézményesen biztosítani, ez bizonyára kétszeres jelentőségű.

És ezzel szemben hogyan állunk mi? Nálunk csaknem minden állás diplomához van kötve, csupán az újságírói pálya az, melyre semmi formai előképzettség — diploma — nem kívántatik. Vajjon jól van ez így? Nem érkezett-e el az ideje, hogy e téren mi is tanulnánk az újvilágtól?

Egyébként az újságírói tanfolyamok nem tisztán az Egyesült-Államok kiváltságai. A német egyetemeken az ilyen tanfolyamok már 1906-ban megkezdődtek (Lipce, Berlin, Heidelberg) és Svájcban is vannak hasonló tanfolyamok (Zürich, Bern).¹ *Somogyi Géza.*

¹ E cikk megírása óta minálunk is történt már valami feljegyezni való esemény ezen a téren: az idej iskolai évber már második esztendeje működik